

Kommunebilde for Røros kommune 2021

Et grunnlag for dialog mellom Røros kommune og Statsforvalteren i Trøndelag

1 Innledning

Statsforvalteren i Trøndelag søker kunnskapsbasert dialog med kommunene i fylket. Derfor legger *kommunestatistikken* og *kommunebildene*, sammen med *Statsforvalterens kommunebesøk*, viktige premisser for dialogen. *Kommunebildene* gjengir embetets «bilde» og inntrykk av kommunen, både av kommunen som helhet og av enkelttjenester og forvaltningsområder.

Kommunebildene utarbeides i forbindelse med *Statsforvalterens kommunebesøk* og danner grunnlaget for dialogen i disse møtene. Bildene kan bli justert i etterkant av besøket, basert på dialogen med kommunen. Etter besøkene publiseres bildene på Statsforvalterens nettside.

Etter denne innledningen, presenteres et utvalg av faktabasert informasjon om den aktuelle kommunens geografi, befolkning, bo- og arbeidsmarked og den kommunale organisasjonen i kapittel 2. Kapittel 3 gjengir Statsforvalterens hovedbilde av den aktuelle kommunen ut fra et bredt samfunnsperspektiv og med bakgrunn i vårt bilde av kommunens tjeneste- og forvaltningsområder. Dette er blant annet basert på analyser, statistikk, utførte tilsyn, eventuelle klagesaker og dialog med kommunen. Dette omfatter også en oppsummering av trafikklysvurderingene i kapittel 4 samt en liste med tema Statsforvalteren ønsker dialog om under *Statsforvalterens kommunebesøk*.

Kapittel 4 har følgende gjennomgående innhold og struktur for de underordnede delkapitlene:

- **Fokusområder** – angir med utgangspunkt i statlige forventninger, politikk og Statsforvalterens kjennskap til kommunen, hvilke områder som Statsforvalteren i et forvaltnings- og utviklingsperspektiv vil legge særlig vekt på i dialogen om de enkelte tjeneste- og forvaltningsområdene i kommunen.
- **Sentrale nøkkeltall** – gjengir særlig relevant statistikk som gir et overordnet bilde av tjeneste- eller forvaltningsområdet sett opp mot fokusområdene eller området som helhet. Med mindre annet er oppgitt i fotnote er nøkkeltallene hentet fra SSB. Utfyllende statistikk for de ulike områdene finnes i Kommunestatistikken.
- **Statsforvalterens bilde av området** – gjengir Statsforvalterens inntrykk av tjeneste- eller forvaltningsområdet for kommunen som organisasjon sett opp mot fokusområdene, herunder:

	Vesentlig informasjon for helhetsbildet
	Styrker og muligheter
	Svakheter, utfordringer og sårbarhet
	Framtidsperspektivet – utfordringsbildet og handlingsrom
 Farge	Det benyttes trafikklys for å visualisere Statsforvalterens inntrykk av tjeneste- eller forvaltningsområdet som helhet. Trafikklysene gjengir vår vurdering med tanke på kvalitet, sårbarhet og bærekraft per dags dato, og i hvilken grad det er indikasjoner på avvik eller risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis. Vurderingen gjengis med fargene rød , gul og grønn for hhv. svak , middels eller god .

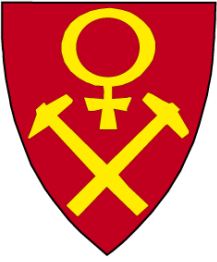
	Sammen med trafikklyset gis det en kort tekstlig oppsummering og begrunnelse for trafikklysvurderingen.
--	---

- **Sentrale tema** – tema/forhold som det vil være særlig aktuelt å følge opp i den sektorvise dialogen mellom kommunen og Statsforvalteren eller i kommunens eget utviklingsarbeid. *Det legges ikke opp til en omfattende dialog om de enkelte oppfølgingspunktene i kapitel 4 under Statsforvalterens kommunebesøk.*

Innhold

1	Innledning.....	1
2	Kort om kommunen	3
2.1	Befolkning.....	4
2.2	Bo- og arbeidsmarked	4
3	Statsforvalterens hovedbilde av kommunen.....	6
	Sentrale tema og dialogpunkt	8
4	Statsforvalterens bilde av tjeneste- og forvaltningsområder.....	10
4.1	Kommunal planlegging	10
4.2	Kommunal økonomi	11
4.3	Samfunnssikkerhet og beredskap.....	12
4.4	Folkehelse	13
4.5	Omsorgstjenestene	14
4.6	Kommunehelsetjenesten	15
4.7	Sosialtjenesten	16
4.8	Integrering og kvalifisering	17
4.9	Barnehage	18
4.10	Grunnskole	19
4.11	Barnevern	20
4.12	Klima og miljø.....	21
4.13	Landbruk.....	22
4.14	Reindrift	23

2 Kort om kommunen

Røros kommune¹ ligger lengst sørøst i fylket, grenser i øst mot Sverige og i sør mot Innlandet. Røros er særlig kjent for den tidligere virksomheten ved Røros Kobberverk, som gjenspeiles i Rørosmuseet, i Johan Falkbergets forfatterskap og i Røros' status som verdensarv-sted siden 1980.

Kommunen fikk sin nåværende utstrekning i 1964 ved sammenslutning av de fire kommunene Røros Bergstad, Røros landsogn, Brekken og Glåmos.

Hele Røros kommune ligger høyere enn 600 meter over havet, og 80

prosent av arealet ligger 600–900 meter over havet.

Folketallet har hatt en jevnt økende tendens siden «bunnoteringen» med 5142 innbyggere i 1972. 70 prosent av befolkningen bor i kommunens eneste tettsted, administrasjonssenteret Røros. Dertil bor rundt 250 innbyggere i hver av de to tettbebyggelsene Glåmos og Brekken, mens resten bor spredt rundt Aursunden, i Glåmas dalføre, Rugldalen og i Hitterdalen. Røros er et kjerneområde for sørsamisk bosetting, språk og kultur. Fra 2018 er kommunen del av forvaltningsområdet for samiske språk, og dermed offisielt tospråklig.

Det meste av kommunens industri ligger i tettstedet Røros. Her dominerer trevareindustri, møbelindustri og foredling av landbruksvarer, med gårdsmat og det halvprivate Rørosmeieriet. Reiselivsnæringa er en er betydelig aktør; 10,7 prosent arbeider direkte i hotell- og restaurantdrift. I tillegg kommer spesialvarehandel rettet mot besøkende. Utenom tettstedet drives mest jordbruk med husdyrhold. Røros har også sørsamisk reindrift med Riast-Hylling reinbeitedistrikt (Gåebrien sijte). Reinkjøttet foredles lokalt, med slakt av cirka 8000 dyr årlig. Med 3367 fritidsboliger (2019) er Røros den 20. største hyttekommunen i Norge. Hytteturismen har ringvirkninger både i handels-, service- og byggenæringer.

Røros kommune

Visjon: Pulsen i fjellet/ Vaerien Vuelie

Ordfører: Isak Veierud Busch (Ap)

Varaordfører: Christian Elgaaen (SV)

Politisk organisering: Formannskap og 3 hovedutvalg

Kommunestyret: 27 representanter: 11 Ap, 6 Sp, 4 H, 4 SV, 1 Røroslista og 1 V.

Valgdeltakelse: 73,4% (kommunestyrevalget i 2019)

Kommunedirektør: Kjersti Forbord Jensås

Administrativ organisering: 2 beslutningsnivå med kommunedirektør- og virksomhetsnivå

Kommunestruktur: Røros kommunestyre fattet den 21.06.2016 følgende vedtak:

1. Røros kommune vedtar å slå seg sammen med Holtålen og Os kommune basert på inngått intensjonsavtale.
2. Dersom det ikke blir like vedtak i de tre kommunene om å danne ny kommune, vil vedtatte samarbeidsavtale iverksettes med oppstart 01.09.2016.

Det ble fattet ulike vedtak i de 3 kommunene og punkt 2 med samarbeidsavtale ble gjeldene.

Interkommunalt samarbeid: Kommunen deltar i totalt 38 interkommunale ordninger, hvorav 15 ordninger der kommunen selv ivaretar vertskommuneansvaret.

¹ Store Norske Leksikon

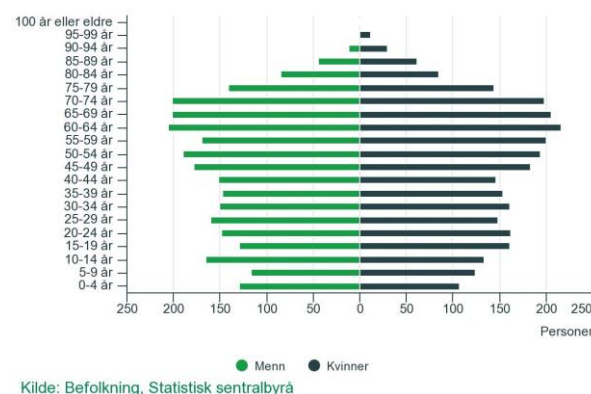
2.1 Befolkning

Ved inngangen til 2021 var det registrert 5 550 innbyggere i kommunen, en nedgang på 31 innbyggere siden årsskiftet 2019-2020, hvorav 7 i 4. kvartal. I nedgangen lå det et fødselsunderskudd på 24 personer, en netto innvandring på 11 personer og en netto innenlandsk utflytting på 19 personer. Kommunen hadde også en samlet befolkningsnedgang i 2018 og 2019 på hhv. 53 og 29 innbyggere.

Diagrammet viser antall personer i ulike aldersgrupper i kommunen, fordelt på menn og kvinner ved inngangen til 2020. SSB sin befolkningsframskriving fra 2020² viser en forventet folkemengde på 5 714 i 2030 og 5 845 i 2050.

Forsørgerbrøken for eldre (antallet over 64 år relativt til antallet 20-64 år) var ved inngangen av 2020 på 0,45 og forventes å øke til 0,68 i 2050. Tilsvarende tall for landet er hhv. 0,30 og 0,51. Ved valget i 2019 var 83 innbyggere i kommunen innmeldt i Sametingets valgmanntall. Andelen innvandrerbefolkning i kommunen er 9,6 %³.

Aldersfordeling per 1. januar 2020

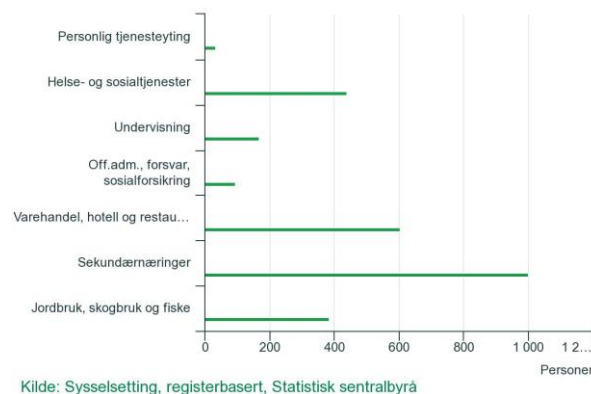
2.2 Bo- og arbeidsmarked

Røros er i en felles BA-region sammen med Holtålen og Os. I 2020 var det 3 265 sysselsatte personer med arbeidssted i kommunen. Av disse var 2 403 bosatt i kommunen, 262 bosatt i Os, 234 i Holtålen, 68 i Trondheim, 55 i Midtre Gauldal og 43 i Tolga. Av de 2 905 sysselsatte som var bosatt i kommunen, var det 143 som pendlet til Os, 94 til Trondheim, 44 til Oslo, 44 til Holtålen og 42 til Tynset. Arbeidsplassdekningen⁴ i kommunen var samme år på 112,4 %.

Diagrammet viser hva innbyggerne i kommunen arbeidet med ved inngangen til 2020. Andelen sysselsatte i privat sektor og offentlige foretak utgjør 72,0 % av de sysselsatte i kommunen (2019).

Landsgjennomsnittet lå på 68,0 %. Reindrift er en viktig samisk næring og mange reindriftsutøvere er bosatt i kommunen. Stensaas Reinsdyrslakteri, Rørosrein og Fjellvilt er viktige reindriftstilknyttede virksomheter. I tillegg er det en del

Hva innbyggerne arbeider med. 2019

² MMMM-alternativet (middels nasjonal fruktbarhet, levealder, innenlands flytting og innvandring)

³ Innvandrere omfatter førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn og andregenerasjonsinnvandrere.

⁴ Sysselsatte som arbeider i kommunen som andel av sysselsatte som bor i kommunen.

reiselivsaktiviteter knyttet opp til reindriften og til det samiske. På Røros ligger også Aajege, som er et samisk språk- og kultursenter i Rørossamisk område med ansvar for arbeid med samisk språk, kultur og tradisjonskunnskap. Aajege driver ulike opplæringstiltak, arenaer og møteplasser, aktiviteter og arrangement, rådgivning og kobling mot andre kompetansemiljø.

Av kommunens befolkning over 16 år er det 46,8 % (37,0 % i landet) som har fullført videregående skole, 2,5 % (3,0) som har fagskole, 22,9 % (24,3) som har 4-årig høyere utdanning og 6,0 % (10,3) som har høyere utdanning på mer enn 4 år.

Sentrale nøkkeltall	Røros	Landet
Helt arbeidsledige i pst. av arbeidsstyrken per 28.02.21 (antall i parentes) ¹	3,1 (92)	4,3
Mottakere av uføretrygd i pst. av befolkningen 18-67 år per 31.12.20 (antall i parentes) ¹	10,4 (349)	10,4
Lønnstakere med legemeldt sykefravær i pst. av arbeidstakere i alt per 31.12.20 (antall i parentes)	6,7 (178)	6,6

1) Kilde NAV

3 Statsforvalterens hovedbilde av kommunen

Denne delen gjengir Statsforvalteren i Trøndelag sitt hovedbilde av kommunen ut fra et bredt samfunnsperspektiv og med bakgrunn i vårt bilde av kommunens tjeneste- og forvaltningsområder i kapittel 4.

Statsforvalterens bilde av kommunen	
i	<p>Kommune har nylig vedtatt ny planstrategi for 2020-2023 med planprogram. Kommunen er i sluttfasen med revidering av kommuneplanens arealdel og kommuneplanens samfunnsdel skal rulleres i inneværende kommunestyreperiode. Denne skal bygge på FN s bærekrafts mål og innbefatte også levekår og folkehelse. Røros kommune har interkommunalt samarbeid med kommunene Os og Holtålen på en rekke områder, bl.a. felles legevakt, sosialtjeneste/NAV, landbrukskontor, lønn- og regnskapskontor og barnevern.</p> <p>Kommunen er sørsamisk forvaltningskommune. 24 elever mottar opplæring i/på nordsamisk og sørsamisk. 8 elever har samisk som første språk. Den ene kommunale barnehagen har en samisk avdeling. Kommunen fikk status som verdensarvsted i 1980. Området ble utvidet til å omfatte det gamle privilegieområdet Circumferansen i 2010.</p>
+	<p>Kommunen har god plankapasitet og det jobbes helhetlig og systematisk med samfunnssikkerhet og beredskap.</p> <p>Kommunen jobber med å implementere velferdsteknologi i alle tjenester. Det jobbes godt med Sørsamisk helsenettverket som består av helsepersonell som har bred erfaring fra helsevesenet, og som har kompetanse på samiske helsespørsmål. En stor andel av innbyggerne er fysisk aktive daglig.</p> <p>Det er god tilgjengelighet og kvaliteten på de sosiale tjenestene.</p> <p>Andelen sysselsatte personer med innvandrerbakgrunn ligger godt over landssnittet.</p> <p>Kommune arbeider aktivt med planlegging av nye barnehagebygg, og nok barnehageplasser for framtida.</p> <p>Kommunen har en svak positiv utvikling for flere indikatorer i Elevundersøkelsen for 10. trinn, og er over nasjonalt snitt for indikatorene for trivsel, støtte fra lærerne og mestring.</p> <p>Kommunen har dyktige planfolk og god kompetanse innen lovforvaltning på landbruksområdet.</p>
!	<p>Relativ mange dispensasjoner fra overordna plan indikerer at dagens arealdel er utdatert.</p> <p>Regnskapet for 2019 viser betydelig merforbruk på drift i forhold til regulert budsjett for 2 av kommunens virksomheter.</p> <p>Kommunen har en betydelig større andel med barn av enslige forsørgere, flere unge uføre og en større andel av befolkningen som er plaget med muskel-skjelettlidelser og overvekt. En høyere andel av ungdommene har vært beruset sett opp mot landet det siste året.</p> <p>Det er få ansatte med høyere utdanning i omsorgstjenestene, i tillegg til at mange helsefagarbeidere og sykepleiere er over 55 år. Kommunen har syv fastleger, men ingen ledige listeplasser hos fastlege. Plan for habilitering og rehabilitering mangler.</p>

	<p>Røros har flere barn som vokser opp i familier som mottar økonomisk stønad, enn landet uten Oslo. Det har vært en markant økning de siste årene av barn i kommunen som har såkalt «trippeltrøbbel» på boligmarkedet.</p> <p>Statistikken viser at andelen unge med innvandrerbakgrunn som verken er i eller har fullført/bestått videregående opplæring er relativt høy.</p> <p>Det har gjennom mange år vært utfordrende å rekruttere nok barnehagelærere, med mye bruk av kommunens mulighet for å gi dispensasjon fra utdanningskravet. Kommunen har fram til siste år, hatt utfordringer med både læringsmiljø- og læringsresultater. Svake resultater i nasjonale prøver på 5. Grunnskolepoeng for Røros kommune ligger lavere enn for resten av landet.</p> <p>Barneverntjenesten har hatt en markant økning i antall undersøkelser etter barnevernloven fra 2019 til 2020. Høsten 2020 var Røros en av seks tjenester i fylket som rapporterte om en økning av bekymringsmeldinger på 75 % eller høyere. Kommunen har manglende tiltak mot fremmede arter og manglende oppdatering av grunnforurensningsdatabasen.</p> <p>Det er en del konflikter med rein på innmark i kommunen, og i forhold til streifbeiting av rein utenfor de fastsatte distriktsgrensene.</p>
	<p>Kommunen ser at det økonomiske handlingsrommet blir stadig strammere, og at en står ved et veiskille gitt nåværende struktur og utvikling i demografi i årene framover.</p> <p>Kommunens innbyggere blir eldre og behovet for ulike omsorgsnivå, som dagaktivitetstiltak, vil øke.</p> <p>I tider med endringer i arbeidsmarkedet er tilbud om norskopplæring og annen grunnleggende kvalifisering viktig for personer med innvandrerbakgrunn. Slike tiltak kan forbygge utenforskap og avhengighet av offentlige ytelser på sikt.</p> <p>Vi er nå inne i FN's tiår for naturrestaurering, kommunen bør se etter områder som bør restaureres og tilbakeføres mot naturtilstand.</p> <p>Når kommuneplanens arealdel blir vedtatt, forventes det at antall dispensasjonssaker reduseres og at kommunen har en restriktiv holdning til omdisponering av dyrkbar jord for tiltak som ikke er i tråd med den.</p> <p>Verdensarvområdet Røros gir muligheter også for bruk av de økonomiske virkemidlene i landbruket som kommunen forvalter.</p> <p>Status som forvaltningskommune, et sterkt sørsamisk miljø og et robust planapparat kan brukes aktivt av kommunen for å sikre at reindriften gis medvirkning og medbestemmelse i arealforvaltningen.</p>
Statsforvalterens vurdering av enkeltområder	
<p>0 Rød</p>	<p>Det er ingen områder som anses som svake med hensyn til kvalitet og/eller sårbarhet og bærekraft og hvor det kan være indikasjoner på betydelige avvik eller høy risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis. Begrunnelse for trafikklysvurderingen på det enkelte området ligger i delkapitlene i kapitel 4.</p>
<p>8 Gul</p>	<p>Områdene kommunal økonomi, omsorgstjenesten, kommunehelsetjenesten, integrering og kvalifisering, barnehage, grunnskole, klima og miljø og landbruk og anses som middels med hensyn til kvalitet og/eller sårbarhet og bærekraft. Det kan være indikasjoner på mindre avvik eller middels risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis. Begrunnelse for trafikklysvurderingen på det enkelte området ligger i delkapitlene i kapitel 4.</p>

<p style="text-align: center;">6</p> <p>Grønn</p>	<p>Områdene kommunal planlegging, samfunnssikkerhet og beredskap, folkehelse sosialtjenesten, barnevern og reindrift anses som gode med hensyn til kvalitet og/eller sårbarhet og bærekraft. Det er ikke indikasjoner på avvik eller risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis. Begrunnelse for trafikklysvurderingen på det enkelte området ligger i delkapitlene i kapittel 4.</p>
<p>Sentrale tema og dialogpunkt</p>	
<p>Koronapandemien</p> <p><i>Kommunen har jobbet meget godt og samordnet under pandemien, og har etter Statsforvalterens oppfatning løst utfordringene som har dukket opp på en god måte, tross noen spesielle utfordringer knyttet til bl.a. grensepasseringer og flyplass med ankomster fra utlandet.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvordan vurderer kommunen status i dag? 2. Hvilke områder opplever dere som spesielt utfordrende? 	
<p>Kommunens rolle som samisk forvaltningskommune</p> <p><i>Statsforvalteren har et særlig ansvar for oppfølging av 2 forvaltningsområder knyttet til den samiske befolkningsgruppen i kommunen; språkopplæring i barnehage og grunnskole og arealforvaltning som ivaretar reindriften. Statsforvalteren skal også påse at de samiske innbyggernes behov for/krav om likeverdige tjenestetilbud innen omsorg og helse ivaretas av kommunen. I tillegg skal Statsforvalteren i dialog med kommunene bidra til bevisstgjøring om det ansvar offentlige myndigheter har når det gjelder folkerettens regler om urfolk.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvordan vil kommunen arbeide for at samiske innbyggere generelt og reindriftsutøverne spesielt gis anledning til medvirkning i kommuneplanarbeidet? 2. Hvordan ivaretas samisk språk i skole og barnehage? 3. Hvordan ivaretas samiske interesser i forhold til helse- og omsorgstjenester? 4. Ser kommunen utfordringer knyttet til status som forvaltningskommune og som en sentral sørsamisk kommune, som statsforvalteren bør være spesielt oppmerksom på? 	
<p>Kommunens rolle som samfunnsutvikler</p> <p><i>Det stilles store krav og forventninger til kommunen som samfunnsutvikler, og gode og oppdaterte planverk, i form av både kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, er viktig for utviklingen av lokalsamfunnet. Gode planprosesser kan også bidra til å utvikle dialogen med ulike interessenter og sikre lokaldemokratiet.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvordan vil kommunen jobbe med kommuneplanens samfunnsdel slik at det blir en tydelig kobling mot arealdelen, herunder verdensarven, reindriftsinteresser, jordbruksinteresser og fritidseiendommer, og at planen blir et strategisk og langsiktig verktøy for å møte større samfunnsmessige utfordringer som utenforskap og endring i demografi? 2. Kommunen har store naturverdier, og vi er inne i FNs tiår for naturrestaurering. Har kommunen planer for områder som bør restaureres og tilbakeføres mot naturtilstand, hvilke tiltak planlegges mot fremmede arter og hvordan vil kommunen sikre et oppdatert kunnskapsgrunnlag knyttet til forurensning? 	
<p>Kommunens rolle som tjenesteyter</p> <p><i>Kommunen har i sin rolle som tjenesteyter ansvar for kvalitet i tjenestene, effektiv bruk av samfunnets ressurser og likeverdighet. Vi er inne i en tid hvor demografiske endringer vil påvirke</i></p>	

både tjenestebehov og tilgang på arbeidskraft. I tillegg er forebygging av utenforskap og barn og unges oppvekstvilkår løftet som er viktig.

1. Kommunen har få ansatte med høyere utdanning i omsorgstjenestene, og mange helsefagarbeidere og sykepleiere over 55 år. Det har gjennom flere år også vært utfordrende å rekruttere nok barnehagelærere, og derfor er gitt dispensasjon fra utdanningskravet. Hvilke tiltak og planer har kommunen for å sikre tilstrekkelig kompetanse og kapasitet i tjenestene fremover?
2. Kommunen har fram til siste år, hatt utfordringer med både læringsmiljø- og læringsresultater. Svake resultater i nasjonale prøver på 5. har vært trend i kommunen. Hvilke tiltak gjør kommunen for å forbedre dette?
3. Kommunen har en betydelig større andel med barn av enslige forsørgere, flere unge uføre, flere unge som har vært beruset og flere barn som vokser opp i familier som mottar økonomisk stønad, enn landet uten Oslo. Statistikken viser også at andelen unge med innvandrerbakgrunn som verken er i eller har fullført/bestått videregående opplæring er relativt høy. Hvordan jobber kommunen med å forbygge utenforskap for barn og unge?

Styring og forvaltning av kommunen

Kommuneplanens areal og samfunnsplan er sentrale verktøy for langsiktig planlegging, prioritering og styring av kommunen. Det samme gjelder budsjett og økonomiplanleggingen, for å sikre en bærekraftig forvaltning av kommunens økonomiske ressurser.

1. Hvilke strategier og planer har kommunen for å sikre god økonomisk bærekraft og handlingsrom framover?

En stor del av kommunes oppgaver og tjenester løses i dag gjennom interkommunalt samarbeid, enten i vertskommunesamarbeid eller andre ordninger. Vi viser her også til rapporten «Interkommunalt samarbeid i Trøndelag», NIVI analyse, februar 2021.

1. Hvilke erfaringer har kommunen med de mange samarbeidsavtaler med Os og Holtålen?
2. Hvordan sikres god styring på samarbeid, både kvalitetsmessig, økonomisk, og med tilstrekkelig folkevalgt forankring?

4 Statsforvalterens bilde av tjeneste- og forvaltningsområder

Denne delen gjengir Statsforvalteren i Trøndelag sitt inntrykk av kommunen som tjenesteyter eller forvalter på enkeltområder, herunder styrker og svakheter, utfordringsbilde og handlingsrom, sett opp mot statlige forventninger, politikk og Statsforvalterens kjennskap til kommunen.

4.1 Kommunal planlegging

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Oppfølging av nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, vedtatt 14. mai 2019. • Avveininger ut fra hensyn til samordnet areal- og transportplanlegging, barn- og unge, produksjonsgrunnlaget for jord- og skogbruk, herunder beiteressursene, naturmangfold/naturverdier, landskap, friluftsliv og strandsoneforvaltning. • Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020
Dispensasjoner fra plan (antall)	19	32	IA
Reguleringsplaner vedtatt (antall)	3	IT	IA
Kommuneplanens arealdel sist vedtatt (årstall)	IA	2015	IA
Kommuneplanens samfunnsdel sist vedtatt (årstall)	IA	2016	IA
Statsforvalterens bilde av området			
	Økning i antall dispensasjoner. Ikke stort trykk å planområdet med 4 planer på høring både i 2019 og 2020. Arbeidet med revisjon av kommuneplanens arealdel er i slutfasen. Kommuneplanens samfunnsdel skal rulleres i inneværende kommunestyreperiode. Lite fagmiljø på plan, men med god kompetanse. Relativ mange dispensasjoner fra overordna plan.		
	Svært godt arbeid med kunnskapsgrunnlaget ved revidering av KPA samt at arbeidet har bidratt til en betydelig i opprydding i en uoversiktlig plansituasjon		
	Relativ mange dispensasjoner fra overordna plan indikerer at dagens arealdel er utdatert. Ny KPA vil trolig bidra til nedgang i dispensasjonssøknader. Lite fagmiljø på plan tilsier noe sårbarhet ved endringer i mannskap. Pr. nå mangler kommunen planavklarte boligområder, men ny KPA vil gi en bedring i denne situasjonen.		
	Ny arealdel og revisjon av samfunnsdelen vil gi kommunen et godt utgangspunkt for å identifisere utfordringer og utviklingsretning for Rørossamfunnet.		
 Grønn	Røros vurderes å ha god oversikt, kompetanse og kapasitet når det gjelder kommunal planlegging.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Hvordan vil kommunen jobbe med kommuneplanens samfunnsdel slik at det blir en tydelig kobling mot arealdelen som straks blir vedtatt? Hvilke valg er gjort gjennom arealdelen som vil legge føringer for strategiske mål og veivalg i samfunnsdelen? 2. Kommunen mottok for noen år tilbake midler til 2 prosjekter – «Natur, kultur, mat og formidling i kulturarven» og «Planfaglig ressurs for regionale reindriftsinteresser» Hvordan er arbeidet og konklusjonene i disse prosjektene tatt videre? 			

4.2 Kommunal økonomi

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> Økonomisk handlingsrom og bærekraft. Økonomistyring. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020 ¹
Netto driftsresultat i pst. av brutto driftsinntekter	0,7	0,5	2,4
Arbeidskapital ² i pst. av brutto driftsinntekter	11,5	7,1	23,1
Netto renteesponering i pst. av brutto driftsinntekter	47,8	49,7	54,6
Fri egenkapital drift i pst. av brutto driftsinntekter	5,0	3,8	11,7
Skatt i pst. av landsgjennomsnittet	85,0	85,0*	100,0
1) Landet uten Oslo, foreløpige tall 2) Ekskl. premieavvik *) Foreløpig beregning			
Statsforvalterens bilde av området			
	I inntektssystemet for 2021 er kommunens utgiftsbehov beregnet til å være 2,5 % høyere enn gjennomsnittskommunen (2,1 % i 2020). Kommunen har innført eiendomsskatt i hele kommunen med en generell eiendomsskattesats på 4,0 promille. Årsregnskapet for 2019 viste at 331,8 mill. kr ble fordelt til drift og at regnskapet ble oppgjort i balanse. Kommunen har vært registrert i ROBEK, men ble utmeldt 2017, etter drøyt 3 år i registeret.		
	Kommunen netto renteesponering lå ved utgangen av 2020 på et moderat nivå, selv den har vært økende de siste årene. de senere årene.		
	Fra et netto driftsresultat i 2018 på godt over det anbefalte minimumsnivået i makro, har kommunen ligget godt under dette nivået de 2 siste årene. Kommunens likviditet og frie egenkapital drift har svekket seg de siste årene og lå ved utgangen av 2020 godt under de anbefalte minimumsnivåene. Gebyrene for oppmåling og feiing hadde per 2019 en akkumulert underdekning på 5,2 mill. kr. Med bakgrunn i at regnskapet for 2019 viser betydelig merforbruk på drift i forhold til regulert budsjett for 2 av kommunens virksomheter, tar revisor i sin beretning forbehold ved konklusjon om budsjettet.		
	Selv om kommunen har lagt bak seg flere år med effektivisering av driften (særlig under perioden i ROBEK), omtales budsjettet for 2021 som et av de mest krevende de siste årene. Kommunen ser at det økonomiske handlingsrommet blir stadig strammere, og at en står ved et veiskille gitt nåværende struktur og utvikling i demografi i årene framover. Endringer i makssats for eiendomsskatt gjør at kommunen vurderer annet beregningsgrunnlag for å håndtere endringen.		
 Gul	Med bakgrunn i de mest sentrale nøkkeltallene for kommuneøkonomi, vurderes kommunens økonomiske stilling til middels. For å styrke nåværende handlingsrom og bærekraft, er det viktig at kommunen følger endringer i befolkning, demografi og rammebetingelser nøye for å kunne gjøre nødvendige tiltak i tide.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> Regnskapet for 2020 Hvordan vil kommunen arbeide framover for å ha god økonomiske bærekraft? Hvilke tiltak vil kommunen iverksette for møte utfordringer knyttet til demografi? 			

4.3 Samfunnssikkerhet og beredskap

Fokusområder		
<ul style="list-style-type: none"> Kommunen skal ha mål og plan for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) skal være revidert i løpet av de siste 4 år Overordnet beredskapsplan skal være revidert i løpet av siste år Skal ha gjennomført eller deltatt på øvelse i løpet av siste 2 år Helhetsbilde basert på DSB kommuneundersøkelse 2020, samt vurdering etter tilsyn mv. 		
Sentrale nøkkeltall	2020	Landet 2020
Helhetlig ROS-analyse sist revidert (årstall)	2020	IA
Overordnet beredskapsplan sist revidert (årstall)	2020	IA
Siste gang gjennomført eller deltatt på øvelse	2020	IA
Poeng i DSB kommuneundersøkelse/kommunetrappa (maks 37 poeng)	36	IA
Statsforvalterens bilde av området		
	Røros kommune jobber helhetlig og systematisk med samfunnssikkerhet og beredskap. Kommunen har også jobbet meget godt og samordnet under Covid-19-hendelsen har etter statsforvalterens oppfatning løst utfordringene som har dukket opp på en god måte. Røros kommune har under denne hendelsen hatt noen spesielle utfordringer bla. Knyttet til at de er en kommune med grensepasseringer, samt at de har flyplass med ankomster fra utlandet. Også dette er håndtert på en god måte.	
	Kommunen jobber godt med samfunnssikkerhet og beredskap. Ut fra delte situasjonsrapporter under Covid-19-hendelsen viser Røros kommune at de har god oversikt over situasjonen, kommunens innbyggere og hvilke tiltak som kan bidra til å redusere risikoer.	
	Lov om kommunal beredskapsplikt krever at mål for samfunnssikkerhetsarbeidet skal være gjennomgående i kommunenes overordnede planverk. Det kreves også at eksterne samfunnsaktører i lokalsamfunnet inviteres med i arbeidet med Helhetlig ROS-analyser. Kommunens beredskapsplanverk skal være basert på funn i den Helhetlige ROS-analysen. Kommunens beredskapsplanverk er oversiktlig og bra, og kommunen øver jevnlig også med sine svenske naboer.	
	Røros kommune har i liten grad utarbeidet mål for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap. Dette kunne vært bedre ivarettatt i kommunens planverk som planstrategi, kommuneplan og evt. andre planer/styringsdokumenter. Å invitere eksterne representanter som bedrifter, frivillige organisasjoner med i utarbeidelse/ revisjon av ROS-analyse og beredskapsplan ville bidrar til tettere samarbeid og forsterker beredskapen i Rørossamfunnet.	
 Grønn	Røros kommune må fortsette det gode arbeidet innenfor samfunnssikkerhet og beredskap. Godt samarbeid med nabokommuner og eksterne aktører vil bidra til økt kjennskap til kommunen, risikoer og sårbarheter samt håndtering av disse.	
Sentrale tema		
<ol style="list-style-type: none"> Kommunens håndtering av covid-19 Samarbeid med nabokommuner og bedrifter/organisasjoner i kommunen om forebygging og håndtering av uønskede hendelser 		

4.4 Folkehelse

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> Kommunens fokus på folkehelse skal gjenspeiles i all planlegging. Satse på forebyggende tilbud med fokus på deltakelse, aktivitet og mestring. Psykisk helse og forebyggende rusarbeid skal være inkludert som en likeverdig del i folkehelsearbeidet. 			
Sentrale nøkkeltall	2016	2020	Landet 2020
Overvekt inkludert fedme ved sesjon/17 år, gj.snitt 4 år, 2016-2019 (%)	26*	26	22*
Andel ungdomsskoleelever som er fornøyd med helsa ungdomdata 2020	70	75	70
Andel ungdom som er fornøyd med lokalmiljøet, ungdomdata 2020	63	76	68
Andel ungdom som er med i fritidsorganisasjon, ungdomdata 2020	67	76	64
<i>Kilde: FHI Ungdata 2020 *) 2012-2015</i>			
Statsforvalterens bilde av området			
	Kommune har nylig vedtatt ny planstrategi for 2020-2023 med planprogram. Denne bygger på FN s bærekrafts mål og innbefatter Levekår og folkehelse. Er i gang med å lage tur og løype kart.		
	En stor andel av innbyggerne er fysisk aktive daglig. Kvinner best i Trøndelag med 32,1% og menn i topp med 25,3%. Deltar i programmene BTI og Absolutt. Det er en positiv utvikling på sentrale områder		
	Betydelig større andel med barn av enslige forsørgere. Andel av befolkningen som er plaget med muskel-skjelettlidelser og som har overvekt. En høyere andel av ungdommene har vært beruset sett opp imot landet det siste året.		
	Videreføre sitt arbeid med Strømlinjeforming av kommunale planer basert på evaluering av kommuneplanen		
 Grønn	Kommunen jobber strategisk og samordnet. Folkehelsearbeid er systematisk inkludert i kommunens planer. Arbeidet med de identifiserte risikoområder må imidlertid målrettes.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> Videreføre arbeidet med generelle folkehelsetiltak Videreføre arbeidet med risikoområder med indikerte tiltak 			

4.5 Omsorgstjenestene

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> Kommunen skal ha nødvendig kompetanse. Kommunen tilpasser omsorgstjenestene til fremtidige behov. Kommunen bruker planlegging som verktøy i sitt arbeid med omsorgstjenestene. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020 ¹
Andel innbyggere 67-79 år med dagaktivitetstilbud (%)	0.55	0	0.56
Andel avtalte årsverk med høyskole/universitetsutdanning (%)	27.48	-	37.8
Legetimer pr uke pr beboer i sykehjem (timer)	0.17	0.28	0.6
Andel helsefagarbeidere 55 (%)	38.98	40.35	34.5*
1) Landet uten Oslo *) Tall fra 2019 (2018-2019)			
Statsforvalterens bilde av området			
	Jobber med helhetlig plan for fremtidens helse – og omsorgstjenester, skal vedtas høsten 2021.		
	Kommunen har siden 2015 hatt en prosess med å tilpasse helse- og omsorgstjenestene, og det jobbes med å implementere velferdsteknologi i alle tjenester. Det er fokus på å behovsstyre ressursene.		
	Kommunen har en stor andel av sine helsefagarbeidere og sykepleiere som er over 55 år. I tillegg er forsørgerbrøk for eldre lav. Kommunens innbyggere blir eldre og behovet for ulike omsorgsnivå, som dagaktivitetstiltak, vil øke.		
	Fortsette arbeidet med strategisk kompetanseplanlegging og bruker- og innbyggerinvolvering for å sikre bærekraftige omsorgstjenester.		
 Gul	Få ansatte med høyere utdanning, i tillegg til at mange helsefagarbeidere og sykepleiere er over 55 år Har en forventet økning av andelen av demente fra 2.62% i 2020 til 5.05% i 2050		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> Helhetlig plan for bærekraftig utvikling av omsorgstjenestene Hvordan benyttes Kompetanseplanlegging som tiltak for å sikre tilstrekkelig kompetanse og kapasitet 			

4.6 Kommunehelsetjenesten

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> Kommunen skal ha tilstrekkelig legedekning. Kommunen skal prioritere skolehelsetjeneste og helsestasjon. Kommunene skal ha koordinerende enhet. Kommunene skal gi helsetjenester til personer med rusavhengighet og psykiske utfordringer. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020
Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetj. per 10 000 innb. 0-20 år	65.3	61.9	45.7
Årsverk med videreutd. i psykisk helse per 10 000 innb.	14.1	14.2	9.0
Avtalte legeårsverk per 10 000 innbyggere	12.4	12.4	11.8
1) Landet uten Oslo 2) Kilde: FHI			
Statsforvalterens bilde av området			
	Legevaktområdet består av Røros, Os og Holtålen kommuner på til sammen ca 10.000 innbyggere. Legevaktssentralen ligger på Røros sykehus i tilknytning til Røros legesenter.		
	Det jobbes godt med Sørsamisk helsenettverket som består av helsepersonell som har bred erfaring fra helsevesenet, og som har kompetanse på samiske helse spørsmål. Omfanget av kompetanse i psykisk helsearbeid er over landsgjennomsnittet.		
	Plan for habilitering og rehabilitering mangler. Kommunen har syv fastleger, men ingen ledige listeplasser hos fastlege.		
	Økende krav til spesialisering i tjenestene gir større behov for fagpersonell med spesialisert kompetanse.		
 Gul	Ifølge KOSTRA rapportering har kommunen høy prioritet av helsestasjon og skolehelsetjenesten. Det er ingen ledig kapasitet i legetjenesten. Har noe lavere vaksinasjonsdekning målt ved andel MMR vaksinerte 9 åringer.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> Likeverdige helsetjenester til den samiske befolkningen Tverrfaglig arbeid med habilitering- og rehabilitering Tilgjengelighet til fastlege 			

4.7 Sosialtjenesten

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • At de sosiale tjenestene er forsvarlige og tilgjengelige for innbyggerne i kommunen. • At det jobbes godt for å forebygge utenforskap som skyldes økonomiske og sosiale forhold blant barn og ungdom. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020
Antall sosialhjelpsmottakere målt opp mot antall innbyggere (antall sosialhjelpsmottakere)	2,0% (113)	2,1% (117)	2,0% (110 053)
Andel barn i familier som mottok sosialhjelp målt opp mot antall barn i kommunen (antall barn i familier som mottok sosialhjelp)	6,5 % (62)	4,6 % (45)	4,9% (54 994)
Andel sosialhjelpsmottakere 18-24 år målt opp totalt antall sosialhjelpsmottakere (antall sosialhjelpsmottakere 18-24 år)	17,6% (20)	17,0% (20)	19,5% (21 554)
1) Landet uten Oslo			
Statsforvalterens bilde av området			
	Røros er vertskommune for de sosiale tjenestene i Røros, Os og Holtålen. Publikums-mottaket er i Røros, men møter kan også avholdes i Holtålen og Os. Kontoret har åpent for timeavtaler alle dager 08.00-15.00, publikums-mottaket er åpent for drop-in mandag og fredag fra kl. 12-14. NAV Røros, Os og Holtålen er innvilget en prosjektstilling for å utvikle de sosiale tjenestene, der målgruppen er unge med sammensatt problematikk og voksne med forsørgeransvar.		
	Hjemmesidene til kommunen gir informasjon om alle de 5 sosiale tjenestene og det er oppgitt direktenummer til vakttelefon hos NAV-kontoret. Kontoret har egen veileder på økonomisk rådgiving som deltar i faglig nettverk for gjeldsrådgivere. Rapportering på kvalifiseringsprogram (KVP) viser at Røros i 2020 hadde i snitt 6,6 deltakere i programmet. Det forventede antallet er 6,4.17 sosialhjelpsmottakere hadde Individuell plan ved utgangen av 2019. Markant nedgang i antall barn som vokser opp i familier som mottar økonomisk stønad. Samlet sett indikerer dette at de sosiale tjenestene er tilgjengelige for innbyggerne.		
	Det har vært en markant økning de siste årene av barn i kommunen som har såkalt «trippeltrøbbel» på boligmarkedet, det vil si at de lever i familier som bor trangt, leier bolig og har vedvarende dårlig råd. For å sikre samordnet og helhetlige tjenester for barn, unge og deres familier, er det viktig å ha gode rutiner og skape samarbeid mellom ulike hjelpeinstanser i kommunen.		
	Brukermedvirkning er sentralt i tjenestene, og «hjelp til selvhjelp» krever en god allianse mellom hjelpeapparat og innbygger. Dette er forhold som krever kontinuerlig fokus, og som kommunen bør være nysgjerrig på å utvikle videre.		
 Grønn	Statsforvalteren er ikke bekymret for tilgjengeligheten eller kvaliteten til de sosiale tjenestene.		
Sentrale tema			
1. Arbeid med å forebygge utenforskap som skyldes økonomiske og sosiale forhold blant barn og ungdom.			

4.8 Integrering og kvalifisering

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Skape gode arenaer for hverdagsintegrering • Godt tilpassede tilbud for barn, unge og voksne innenfor norsk som andrespråk • Arbeids- og utdanningsrettet kvalifisering av innvandrere 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020
Andel personer med innvandrerbakgrunn (16-25 år) som verken er i eller har fullført/bestått videregående opplæring (%)	-	51,5	34,8
Andel personer med innvandrerbakgrunn som er sysselsatt (%)	-	70,5	63,3
Personer i husholdninger med vedvarende lavinntekt (%-andel blant alle med innvandrerbakgrunn, 2018)	27,9	-	27,5*
<p>Kilde: imdi.no – Statistikk. Personer med innvandrerbakgrunn omfatter både arbeidsinnvandrere, familieinnvandrede og flyktninger. For prosentvis fordeling mellom disse gruppene. *) 2018</p>			
Statsforvalterens bilde av området			
	Andelen personer med innvandrerbakgrunn i kommunen (inkl. norskfødte barn med innvandrerforeldre; 2020-tall) utgjør om lag 9,5 % (fylkessnitt 13,7 %). 25,2 % av denne delen av befolkningen er arbeidsinnvandrere (fylkessnitt 27,9 %).		
	Andelen sysselsatte personer med innvandrerbakgrunn ligger godt over landssnittet. Andelen av personer med innvandrerbakgrunn som lever i husholdninger med vedvarende lavinntekt er på landssnitt.		
	Andelen barn med innvandrerbakgrunn (alder 4 år) som går i barnehage er relativt lav (44,4 %; fylkessnitt 88,6 %). Andel personer med innvandrerbakgrunn (16-25 år) som verken er i eller har fullført/bestått videregående opplæring er høy (51,5 %).		
	I tider med endringer i arbeidsmarkedet er tilbud om norskopplæring og annen grunnleggende kvalifisering viktig for personer med innvandrerbakgrunn. Slike tiltak kan forbygge utenforskap og avhengighet av offentlige ytelser på sikt.		
 Gul	Statistikken viser at andelen unge med innvandrerbakgrunn som verken er i eller har fullført/bestått videregående opplæring er relativt høy. Studie- eller yrkeskompetanse er et viktig grunnlag for en varig tilknytning til arbeidslivet. Enkelte i gruppen kan ha behov for supplerende grunnopplæring.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Sørge for kvalifiserende tilbud for personer med innvandrerbakgrunn (16-25 år) som verken er i videregående opplæring eller har fullført/bestått slik opplæring. 2. Undersøke nærmere bakgrunnen for den relativt lave barnehagedeltakelse blant barn (4 år) med innvandrerbakgrunn. 			

4.9 Barnehage

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Barnehager med høy kvalitet som ivaretar barnas behov for omsorg og lek, og fremmer læring og danning • Et tilgjengelig barnehagetilbud for alle barn 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020
Barnehagedekning: Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år	91,3 %	95,9 %	92,7 %
Pedagognorm: Andel barnehager som oppfyller pedagognormen uten dispensasjon (%)	28,6 %	57,1%	68,8 %
Antall barn per ansatt	5,4	5,4	5,7
Antall dispensasjon fra utdanningskravet (pedagogisk leder)	5	3	1409
Kilder: Barnehagefakta.no, SSB, BASIL, Statistikkbasen UDir			
Statsforvalterens bilde av området			
	Røros kommune har 7 barnehager, 5 kommunale og 2 private. Den ene kommunale barnehagen har en samisk avdeling. Det er 234 barn i barnehagene, 81 barn 0-2 år og 153 barn 3-5 år. Andel barne- og ungdomsarbeidere er 21 %, som landsgjennomsnittet. Andel menn i barnehage er 4 %, landsgjennomsnitt er 9,8%. Barnehagene i Røros deltar i kompetanseutvikling i regionalt nettverk i Gauldalsregionen.		
	Røros kommune arbeider aktivt med planlegging av nye barnehagebygg, og nok barnehageplasser for framtida. Kommunen har laget en plan for arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet.		
	I Røros har det gjennom mange år vært utfordrende å rekruttere nok barnehagelærere, med mye bruk av kommunens mulighet for å gi dispensasjon fra utdanningskravet. Per 15.12.21 rapporterte 3 barnehager om at pedagognormen ikke var oppfylt. Kommunen oppgir nå at det er 1 barnehage som ikke oppnår pedagognormen, og som ikke har søkt om eller fått innvilget dispensasjon.		
	Oppfyllelse av pedagognormen i barnehagene har bedret seg fra 2019 til 2020.		
 Gul	Etter en risiko- og sårbarhetsanalyse vurderes Røros kommune som gul. Det er spesielt situasjonen med mangel på barnehagelærere som er bakgrunnen for fargesettingen.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Hvordan veileder og påser barnehagemyndigheten at barnehageeierne oppfyller pedagognormen? 2. Kommunen arbeider med en plan for barnehagemiljøet. Hvordan veileder og påser barnehagemyndigheten de private barnehagenes arbeid med barnehagemiljøet? (Barnehageloven kap. VIII) 			

4.10 Grunnskole

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Alle elever har et godt og inkluderende læringsmiljø • Barn og unge som har behov for det, får hjelp tidlig slik at alle får utviklet sitt potensial • De ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse • Alle lykkes i opplæringen og utdanningen 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020
Nasjonale prøver, 8.trinn, mestringsnivå 1+2, regning	24,2	38,5	31,2
Nasjonale prøver, 5. trinn, mestringsnivå 1, regning	28,1	38,5	24
Elevundersøkelsen, Mestring, 7.trinn	3,7	3,9	4
Elevundersøkelsen, Støtte fra lærerne, 10. trinn	4	4,3	4,1
Grunnskolepoeng	42,4	41,9	43,2
Statsforvalterens bilde av området			
	Røros kommune har 546 elever fordelt på tre skoler. Skoleåret 2010/11 hadde kommunen 679 elever. Brekken skoler har 25 elever, Glåmos skole har 31 elever og Røros skole har 490 elever. Røros kommune er sørsamisk forvaltningskommune. 24 elever mottar opplæring i/på nordsamisk og sørsamisk. 8 elever har samisk som første språk.		
	Kommunen har en svak positiv utvikling for flere indikatorer i Elevundersøkelsen for 10. trinn, og er over nasjonalt snitt for indikatorene for trivsel, støtte fra lærerne og mestring.		
	Grunnskolepoeng har en negativ utvikling siste året. I 2019 lå den på 42,4, mens i 2020 ligger den på 41,9 poeng. Tilsvarende nasjonale tall er 42 for 2019 og 43,2 for 2020. Kommunen har utfordringer med resultater i nasjonale prøver på både 5. og 8. trinn over flere år. Det er regning som er den største utfordringen på begge trinn, men også resultater i lesing og engelsk er lavere enn landsgjennomsnittet. Skolemiljøindikatorerne for 7. trinn for trivsel, motivasjon og støtte fra lærerne har hatt svake resultater og ligget godt under nasjonalt snitt, men vi ser en forbedring i resultatene for skoleåret 2020/21. Røros skole oppfyller ikke lærernormen for 1.-4. og 5.-7. trinn.		
	Røros kommune ved den aktuelle skolen, har jobbet godt med oppfølging av tilsyn. Kommunen har en positiv utvikling på flere indikatorer på elevundersøkelsen.		
 Gul	Kommunen har fram til siste år, hatt utfordringer med både læringsmiljø- og læringsresultater. Svake resultater i nasjonale prøver på 5. har vært trend i kommunen. For enkelte skoler ligger resultater for 40% av elevene på det laveste mestringsnivå. Grunnskolepoeng for Røros kommune ligger lavere enn for resten av landet.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Røros kommune har hatt utfordringer i læringsmiljø-/læringsresultater 2. Røros kommune som sørsamisk forvaltningskommune, har et spesielt ansvar for å ivareta samisk språk og kultur 3. Kommunens arbeid med elevenes medvirkning og at elevstemmen høres i skolens arbeid 			

4.11 Barnevern

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> Barn skal ha rett hjelp til rett tid (forsvarlige tjenester) Kommunen må gjøre nødvendige forberedelser i forkant av kommende oppvekstreform/barnevernreform (ikrafttredelse 1.1.2022), innenfor oppvekstfeltet generelt og innenfor barnevern spesielt. Kommunen skal ha en forsvarlig akuttberedskap utenfor barneverntjenestens arbeidstid 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020
Antall mottatte bekymringsmeldinger	19	78*	IA
Antall avslutta undersøkelser	22	51	IA
Antall barn med hjelpetiltak pr 31.12	39	43	IA
Antall barn under omsorg pr 31.12	5	6	IA
<p>Nøkkeltallene er for kommunene Røros og Holtålen. Os kommune rapporterer til Statsforvalteren i Innlandet</p> <p>*Økning antas å til dels skyldes ny registreringspraksis</p>			
Statsforvalterens bilde av området			
	<p>Røros inngår i interkommunalt samarbeid med Holtålen og Os, med Røros som vertskommune. Barneverntjenesten inngår i et regionalt læringsnettverk sammen med barneverntjenestene i Midtre Gauldal, og Oppdal/Rennebu; læringsnettverk Fjellregionen. Tjenesten består av 9,5 årsverk.</p>		
	<p>Statsforvalteren i Trøndelag mottar rapporteringstall for kommunene Røros og Holtålen. Rapporteringstallene viser bl.a. at alle barn med hjelpetiltak har tiltaksplan. Videre ser vi at kommunen ivaretar lovkravene når det gjelder oppfølging- og kontrollansvar, samt tilsyn med barn som bor i fosterhjem.</p>		
	<p>I forberedelse av Oppvekstreformen, er det nødvendig å planlegge hvordan man skal lykkes best mulig med det helhetlige forebyggende arbeidet. Det må avklares hvilke oppgaver og tjenester som skal ivaretas av øvrige kommunale tjenester, og når barn har rett til tjenester fra barnevernet. Barneverntjenesten har få ansatte, noe som gjør tjenesten sårbar, og det kan være vanskelig å ha tilstrekkelig bredde i kompetanse og erfaring.</p> <p>Høsten 2020 var Røros en av seks tjenester i fylket som rapporterte om en økning av bekymringsmeldinger på 75 % eller høyere. Barneverntjenesten har hatt en markant økning i antall undersøkelser etter barnevernloven fra 2019 til 2020. Det er viktig at det følges med på utviklingen, og at det stilles spørsmål om hva som kan være årsaker til økningen.</p>		
	<p>Sikre tilstrekkelig kompetanse og bredde i tiltaksvifta.</p> <p>Bevisst bruk av f. eks Familieråd for å aktivere barns familie og nære nettverk, der hvor dette anses til barnets beste.</p>		
 Grønn	<p>Statsforvalteren vurderer ut fra foreliggende opplysninger og kjennskap til tjenesten at det er lav risiko for svikt.</p>		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> Nyttiggjøre seg deltakelse i kvalitetstiltaket Tjenestestøtteprogram Bevisst bruk av barns familie og nære nettverk der dette vurderes aktuelt Bruk og nytte av det etablerte læringsnettverket Fjellregionen 			

4.12 Klima og miljø

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Kommunene er gitt oppgaver og myndighet på hele klima- og miljøområdet, og kommunens oppfølging er avgjørende for å oppnå nasjonale miljømål. • Klimatilpasning og utslippskutt. • Avfallshåndtering, avløp og forurenset grunn. • Behov for vannovervåking i kommunen (kunnskapsgrunnlag). • Kartlegging av naturmangfold i forb. med arealplanlegging i kommunen. 			
Sentrale nøkkeltall	2018	2019	Landet 2019 ¹
Andel innbyggere tilknyttet anlegg der rensekrav er oppfylt (prosent)	-	6,1	41,1
Andel husholdningsavfall levert til materialgjenvinning, inkl. biologisk behandling (prosent)	39,8	39,1	40,8
1) Landet uten Oslo			
Statsforvalterens bilde av området			
	Røros har en betydelig andel spredte avløpsløsninger og er en stor hyttekommune. Historikken gjør at gruveavrenning er en utfordring på Røros. Kommunen har hatt stort engasjement i diskusjoner og mulighetsstudier rundt tiltak for vannmiljøet relatert til gruveavrenning, der hensynene til forurensning, kulturminner, verdensarv og folkehelse er tungtveiende. Kommunen har også deltatt i overvåkingsprogrammer i regi av vannområdet, men det er usikkert hvor stor egen overvåkingsaktivitet er.		
	Kommunen deltar i klimanettverk (både lavutslippsnettverk og klimatilpasningsnettverk), og har søkt midler til klimasats. Nylig revidert klima- og miljøplan hvor klimatilpasning er en del av planen. Kommunen har system for utsortering av matavfall. Kommunen deltar i vannområdesamarbeidet.		
	Kommunen er under kravet for materialgjenvinning, og har ingen positiv trend. Kommunen mangler oversikt over deponier for rene masser. Grunnforurensningsdatabasen: Kommunen har ikke lokal administrator eller saksbehandler og har dermed ikke fordelt lokalitetene. Kommunen er ikke aktiv i arbeidet med fremmede planter og trær. Kommunen er generelt dårlig kartlagt for naturtyper.		
	Vi er nå inne i FN's tiår for naturrestaurering, kommunen bør se etter områder som bør restaureres og tilbakeføres mot naturtilstand.		
 Gul	Kommunen vurderes til middels risiko, noe som skyldes bla. manglende tiltak mot fremmede arter og manglende oppdatering av Grunnforurensningsdatabasen.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kartlegging av naturverdier i forb. med arealsaker. 2. Overvåking av vannforekomster i kommunen. 3. Hindre spredning av fremmede fiskeslag. 4. Påvirkninger i forhold til eutrofi i vassdrag. 			

4.13 Landbruk

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Landbruk over hele landet. • Økt verdiskaping. • Bærekraftig landbruk med lavere utslipp av klimagasser. • Aktiv bruk av skog i klimasammenheng 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020
Planteindeks	3,4	2,9	5,5 ¹
Antall foretak som søkte produksjonstilskudd	63	62	1 % ²
Andel sysselsatt i landbruket	4,2 % ³		2,6 % ³
<small>1) Gjennomsnitt for Trøndelag – Kilde Landbruksdirektoratet, 2) Andel av Trøndelag – Kilde SSB, 3) Sysselsatte i alderen 15 – 75 år med landbruk som hovednæring – Kilde SSB</small>			
Statsforvalterens bilde av området			
	Røros kommune er en fjellandbrukskommune. Kommunen har store dyrkbare arealer sammenlignet med øvrige kommuner i Trøndelag. Relativt få plansaker, men mange dispensasjonssaker, noe som har sammenheng med at gjeldende kommuneplan er fra 2004. Skogbruket i Røros har liten betydning. Felles landbruksforvaltning med Holtålen og Os. Eiendomsstrukturen er preget av mange små landbrukseiendommer, en del setereiendommer og høy leiejordsandel.		
	I forslag til kommuneplanens arealdel er det tatt gode plangrep, som fortetting og begrenning i områdene for spredt boligutbygging. Videre er områder som tidligere var åpnet for spredt fritidsbebyggelse tatt ut. To av fylkets største melkeprodusenter er på Røros. Kommunen har betydelig næringsmiddelindustri. Stor andel av RMP-søknadene går på kulturlandskap og kulturminner.		
	Utfordringen er å få bedre kunnskapsgrunnlag for de dyrkbare arealene. Eiendommene på Røros er attraktive til fritidsformål med 3400 fritidseiendommer. Kommunen er opptatt av å bruke de juridiske virkemidlene i arealforvaltningen. Forvaltningskontrollen i 2019 viste at man var godt i gang med å få en felles forvaltningspraksis for de tre kommunene som har felles kontor. Viktig å holde tak i arbeidet med å etablere rutiner, sørge for at disse er innarbeidet og at arbeidet kan dokumenteres.		
	Når kommuneplanens arealdel blir vedtatt, forventes det at antall dispensasjonssaker reduseres og at kommunen har en restriktiv holdning til omdisponering av dyrkbar jord for tiltak som ikke er i tråd med den. Verdensarvområdet Røros gir muligheter også for bruk av de økonomiske virkemidlene i landbruket som kommunen forvalter. Beiteplan for sau og storfe kan være med å sikre beiteinteressene. Ny landbruksplan kan gi muligheter for aktivt utviklingsarbeid for landbruket i kommunen.		
 Gul	Kommunen har dyktige planfolk og god kompetanse innen lovforvaltning på landbruksområdet. Forvaltningskontroll i 2019 viste at kommunen er i gang med mye bra arbeid, men likevel har en vei å gå når det gjelder tilskuddsforvaltning.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Hvordan vil kommunen bedre kunnskapsgrunnlag for kommunens dyrkbare arealer? 2. Hvordan vil kommunen tilrettelegge for videre fjellandbrukssatsing? 3. Hvordan har kommunen tatt tak i arbeidet med internkontroll? 			

4.14 Reindrift

Fokusområder				
<ul style="list-style-type: none"> • Offentlige myndigheters ansvar når det gjelder Grunnloven § 108 og folkerettens regler om urfolk. • Reindriftens arealbehov skal ivaretas i alle planprosesser og reindriften skal sikres medvirkning. • Samordning av planlegging på tvers av kommune- og fylkesgrenser for å sikre reindriften sammenhengende bruksarealer. 				
Sentrale nøkkeltall	RBD¹ 2019²	RBD¹ 2020²	Kommune 2020²	RBO³ 2020²
Antall siidaandeler	19	19	IA	30
Reintall, sluttstatus pr 31.03 (antall)	9281	9296	IA	13757
Slakteuttak (tonn)	126	115	IA	157
Reinbeiteareal totalt (km ²)	IA	5089	1365(70 ⁴)	IA
Særverdiområder for reindriften (km ²)	IA	IA	464(24 ⁴)	IA
Minimumsbeiter – seine vinterbeiter (km ²)	IA	IA	844(43 ⁴)	IA
1) RBD – Gåebrie sijte/RiastHylling reinbeitedistrikt, Femund sijte (og Saanti sijte/Essand reinbeitedistrikt) 2) Driftsårene 2018/19, 2019/20 3) RBO – Sør-Trøndelag/Hedmark reinbeiteområde 4) pst. av kommunens areal				
Statsforvalterens bilde av området				
	To sijter/reinbeitedistrikt har beitearealer i Røros. Gåebrien sijte i nord er et helårsdistrikt og har alle typer sesongbeiter i kommunen. Femund sijte er vinterbeitedistrikt for Gåebrien sijte og Saanti sijte. Mange av reieneierne i Gåebrien og Saanti sijte bor innenfor Røros kommune.			
	Reindriften i området har hatt stabile slaktevekter og slakteuttak, men med litt nedgang de siste to driftsårene. Reintallet er under kontroll. Kommunen har god plankapasitet, og er i sluttfasen med revidering av kommuneplanens arealdel. Røros har sammen med nabokommunene laget en sårbarhetsanalyse for framtidig arealbruk og utbygging i reindriftsområdene, sist revidert i 2017.			
	Det er en del konflikter med rein på innmark i kommunen, og i forhold til streifbeiting av rein utenfor de fastsatte distriktsgrensene. Det er også diskusjoner rundt etablering av sperregjerder for rein. Etter vår vurdering er konflikten mellom jordbruket og reindriften en stor utfordring for kommunen. Røros er en stor hyttekommune, noe som gir økt bruk av utmarka, ofte i konflikt med reindriftens interesser. Siden 2000 er det bygd ca 230 hytter på reinbeitearealene i kommunen. 10-12 fritidsbygninger er bygd i flyttleier de siste 8 årene.			
	Status som forvaltningskommune, et sterkt sørsamisk miljø og et robust planapparat kan brukes aktivt av kommunen for å sikre at reindriften gis medvirkning og medbestemmelse i arealforvaltningen.			
 Grønn	Røros har et godt etablert planapparat. Med ny arealdel på plass bør kommunen kunne unngå store utbygginger i reinbeitene og ivareta disse på en god måte.			
Sentrale tema				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Tiltak for å minske konflikten og bedre dialogen mellom reindrift og jordbruk. 2. Hvordan kan Røros unngå utbygging på reinbeitearealene. 				

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG
Postboks 2600, 7734 Steinkjer